

«ТҮРГЭН ТУТТУНУУЛААХ ДЬОН ЭБИККИТ»

Налыы мааны Нам сирин, иилин үрдүк ыраа-аннаах, эриллэр сүүрүктээх улууукан эбэбит «Үчүгэй Өлүөнэ» дьирибинэ долгуннарыгар бигэ-нэр кытыллаах, Эксиэлибит хочотун биир эриак-кэс бөһүлөлгөр, хатын чаран туулаах, үтүс үлэ-нит, ытык-мааны дьоннордоох Хатын Арыы нэ-һилиэгэр алтынны 8 күнүгэр үтүөкөн, балиэ күн тохойдо. Бу күн улууукан убайбыт, биллиилээх го-сударственной, политической, общественной дея-тель үтүөкөн аатын үйөтүтэр аналлаах музей дьэ-этэ тутуулан бүтүүтүн көрөһалиир сирэ-туома толоролууна.

Хайа базарар омок ааспыт олодун — история-тын сыаналыыр, билэр, бас-көс дьонун үйөтүтэр ытык аналлаах. Ол анал тутуулар, салгыыр сыал-тан бу сага музей дьэтигин хатын арылар дьэ-дэттилар.

Музей дьэиэтэ тутулуутун улуус баһылыга А.И. Ильин уонна нэһили-эк баһылыга Ю.И. Слепцов туру-орсан, араас таһымга көлө-тү ытан, тылларыгар киллэрин, «АПРОСА-Ньурба» ААО ылынан ойон, үбүлээн, ылсан ыттылар, бүтөттөр-дилэр.

Музейи тутар ту-һунан бар дьонун ыра санаатынан, үтүө бада-тыннан салыттаран М.Н. Маркова идея киллэрбит. Музей биригээһин нэһилиэк ыччата, капиталнай тутуу уонна архитектура управлениетын архитек-тора А.А. Евстафьев оҕорбут.

Музей аһыллытын көрөһалиир кыһыл лизэ-тин быһар чыска «Нам улууһа» МТ баһылыга А.И. Ильин, «АПРОСА-Ньурба» ААО генеральной ди-ректора В.Т. Курнев, музейи тэрийээһин Л.В. Пет-рова тигистилэр. Символический күлүүхү музейи үбүлээн туттарбыт Василий Тарасович үөрүүлээх быһыгыта-майгыга музей салыааччытыгар Людмила Васильевнага дьон-сэргэ ыгыһын дохсун тыа-һын доһуулолунан туттарда.

Музейи тутупт биригээһа (подрядчик) салыа-аччытыгар В.В. Буринашова уонна «АПРОСА-Ньурба» ген. директоругар В.Т. Курневка улуус, нэһилиэк баһылыктара Маахал суруктары, сэмэй бэлэхтэри туттаргаатылар. Тыл эппит, ээрдэлээ-бит дьон саха норуотун чулуу уолун, бодон салыа-аччыга, государственной, общественной, политичес-кой деятель олорубут олодун, үлүскөннээх үлэтин туһунан сырдык, ыраас ойдобул дьон-сэргэ өйүгэр-санаатыгар хатанар, хааларгына ахтан-санаан тыл эттилар.

Валерий Ильич, Илья Егорович уола, аратын ту-һунан кылгас ахтыон оҕордо, улуус, нэһилиэк дьон-норуугар махталын биллэрдэ уонна сага музейга аратын кинигэлэрин, суруктарын, докумуоннарын уонна тутта сылдыбыт былыргы радиотын үйэ-

саас тухары көрө-хараһа сылдыарга бэлэхтээтэ. Кини өссө музейга аһан аратта туттубут малын-салын, суругун-бичигин биир таһаһаһы тизээр массеыныан толору тизэһи аһалан тикээрээх бу-олан эрэннэрдэ. Бу үтүө түгэһинээн, улууспут Ытык кинигэ, СР тыатын хаһаайыстыбатын үтүмүлээх үлэһитэ, агронома Илья Лазаревич Ере-меев «Сир уустара» дьон кинигэтин музейга бө-лөхтээтэ.

Альберт Инокентьевич музей аһыллытын презентациятыгар ыгырыллан кэлбит, байлэрин үтүө санааларынан үбүлээн музейи туттарбыт «АПРОСА-Ньурба» ААО салыааччыларын бөлөһөр, быһаччы бу төрүлгө генеральной дирек-торугар Василий Тарасовичка махтал истин ты-ларын этэн туран, бу төрүлгө Хатын Арыы нэһи-лиэгэр 60-ча мөлүүһөн солкуобайдаах ин-вестицияны оҕорон элбэх тутууну ыыппыттарын, биэрбит, эрэннэрбит тылларыгар турбуттарын, үбү-харчыны хамсатыга, опера-тивнай быһаарыылары ылы-ныларга олус сууххай, чуолкайын, бигэтин, барар үлэлэри үлэ сааланыыһын бүтүөр дылы ытык дьы-лыттан араарбакка конту-руолга туспуттарын асты-на бэлэһтээтэ, салгыи биэрэ үлэлииргэ ыгырда.

Василий Тарасович харда тылыгар улуус дьа-һалтатыгар — халаан уугун саахалын туораты-һа, чөл түһэриигэ казакчыка уонна бэдэрээтэ-һиэ үлэни ыыппыт «Дьөһөгөй» б/х салыааччы-тыгар Буринашова В.В. уонна «Дьулуур» фонда уонна «Намстрой» төрүлгө салыааччытыгар В.В. Кутуковка ылыммыт тутууларын болдьоммут көмгө үлэһэ киллэрэргэ хамсатылаах дьаһал-лары, хаачыстыбалаах, кыһамнылаах, дьаны-ардаах үлэлэрин иһин махталын биллэрдэ.

— Үлэ сааланыытыгар, урут тыа сиригэр ман-нык улахан, элбэх тутуулары олохтоохтор күүс-тиринээн ыыппатах буолан, саарбахтыы, дьулаһа санаабытмын. Олус кылгас болдьоххо бачча элбэх тутууну кыйаахпыт дуо дьон. Онтубут баара, намнар чакчы үлэһит, ыраас тутуулаах, сууххай, дьонун тутуунуулаах дьон эбиккит. Өбүгэлэрбит уус, мындыр дьоннорун ааттарар, салгыыр ыччат-тардаах эбиккит, — дьон улахан сыананы биэрдэ.

Атын улуус кинигэ маннык улахан сыананы дьон-сэргэ истан олордозуна биэрбитэ дойдулаах дьонго тоһөлөөх астыгыт, инникитэ эрэлл, кыагы биэрэрий, үөхсэтэрий?

Ииникити да Максим Аммосов, Илья Вино-куров төрөөбүт-үөхсэбит улуустарына дьонго ону ситиспиттэр, мань кыйытытар дьон аар-саарга ааптыт ааттана, суон сураһарга турар дьонун олоду оҕостунобузун, үлэни — хамнаһы ытыабын.

ИНОКЕНТИЙ ИВАНОВ

